

גנזי המלך

קובץ שבועי בעניני יהדות מהוצאת **ארבע נופות** 84

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-90,000 עותקים

"כִּי אִם זְכַרְתִּי.. וְהִזְכַּרְתִּי"

הסיעתא דשמיא הכי גדולה שאדם יכול לקבל זה שלפעמים עניניו לא מצליחים כפי שהוא רוצה. מהרצאותיו של הרב אמנון יצחק

טיכס עצה איך הוא יצליח לחלץ ולהציל לפחות את יוסף ממיטה. יותר מזה לא היה נראה לו שאפשר לעשות. אהרן ידע שפרעה מחפש את משה להרגו. אם הוא יצא בתופים ובמחולות יגידו שהוא הולך לקראת מי שהמלך רודפו.

ובועז "נִיֶּצְבֵט לָהּ קָלִי" - אם יתן לה עגלות פטומות, יגידו אדם מבוגר כזה, אב בית דין עם בחורה צעירה, מה הולך פה?!

לפי מצבם - הם עשו מה שאפשר. אבל אילו ידעו שהקב"ה מכתוב עליהם כך לנצח נצחים, הרצון היה מביא אותם לעשות יותר ממה שהם עשו. לכן הרצון אין גבול. שהרי כשרוצים באמת להשיג משהו לא נגמרים הכחות.

אדם בא עיף, נשכב במטה ואומר לא יכול, די, אני גמור, אבל אם פתאם יגידו לו שהילד שלו נפל חלילה מהמטה וצריך להבהיל אותו לבית החולים, איזה כחות אדירים הוא מקבל פתאם. הוא רץ ונושא אותו על הידים עד לבית חולים. מסופר על אשה שעגלת התינוק שלה היתה מאחורי משאית שהחלה להתדרדר אחורנית. עם הרצון הגדול שלה שילדה יחיה, היא הרימה את המשאית והצילה את חיי בנה. לכל אדם יש כחות רבים שהוא לא מנצל אותם כלל.

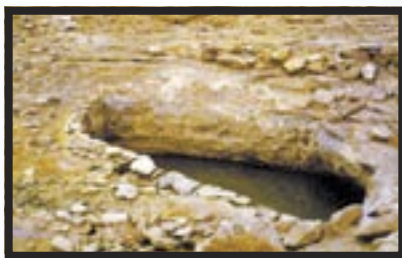
נשאף ונשתדל לעשות כל אשר לאל ידינו, ככתוב: "כֹּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ לַעֲשׂוֹת בְּכַתֶּף עֲשֵׂה כִּי אִין מַעֲשֵׂה וְחִשְׁבוֹן יִרְעֶת וְחִכְמָה בְּשִׂאֵל אֲשֶׁר אֶתָּה הַלֵּךְ שְׂמָה" (קהלת פרק ט).

"כִּי אִם זְכַרְתִּי.. וְהִזְכַּרְתִּי"

כיצד אנחנו נחשבים בעיני ה' ועד כמה אנחנו קרובים ובוטחים בהשגחתו?

המשך בעמ' 6 <<<

וביקרא פרשה לד) 'א"ר יצחק בר מריון: "בא הכתוב ללמדך שאם אדם עושה מצוה יעשנה בלבב שלם (ובלב שמח) שאילו היה ראובן יודע שהקדוש ברוך הוא מכתוב עליו (כותב אחריו) "וַיִּשְׁמַע רְאוּבֵן וַיִּצְלָהוּ מִיָּדָם" (בראשית לו כא) היה טוענו בכתפו ומוליכו אצל אביו" כלומר אילו ראובן היה יודע שיכתב בתורה לאחר המעשה, שהוא הציל את יוסף מן הבור, לא היה מסתפק בכך, אלא

היה טוען אותו על כתפיו ומביא אותו אל אביו חי. "ואילו היה יודע אהרן שהקב"ה מכתוב עליו "וַיִּגַּם הַנֶּהָה הוּא יֵצֵא לְקִרְאָתְךָ וְרֵאָךְ וְשָׂמַח בְּלִבּוֹ" (שמות ד' יד) בתופים ובמחולות היה יוצא לקראתו" כשמה מקבל את השליחות מה' לגאול את עמ"י ולא אהרן אחיו הגדול ממנו בשלש שנים, בכל זאת אהרן שמח בלב שלם ולא מתקנא באחיו משה וד' מעיד עליו: "וְרֵאָךְ וְשָׂמַח בְּלִבּוֹ" - ה' יודע שהלב שלו נקי וטהור, לכן נותן לו את החושן על לבו. "ואילו היה יודע בעז שהקדוש ברוך הוא מכתוב עליו: "וַיִּצְבֵּט לָהּ קָלִי וְתֹאכַל וְתִשְׂבַּע וְתִתֵּר" (רות ב' יד) עגלים פטומים היה מאכילה". פלא פלאות. מה פירוש "אילו היה יודע" היה עושה כך והיה עושה כך, האם הם לא עשו את המקסימום שיכלו?

אלא, כיון שראובן הבין שהוא לא יכול להתמודד מול כל אחיו. לכן הוא

לתלמידי חכמים אין מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא. כתוב: "יִלְכּוּ מַחִיל אֶל חֵיל" (תהלים פד ח). הם הולכים מענין של מצוה לענין של מצוה, מקדושה לקדושה ומטהרה לטהרה. כל הזמן הם מתקדמים ועולים.

'בקש יעקב לישוב בשלוה, קפץ עליו רוגזו של יוסף. צדיקים מבקשים לישוב בשלוה אומר הקב"ה: "לא דיין לצדיקים מה שמתקן להם לעוה"ב, אלא שמבקשים לישוב בשלוה בעוה"ז" (רש"י לז ב).

אדם בא לעוה"ז לעמול, ככתוב: "אֲדָם לַעֲמֹל יִלְד" (איוב ה ז) ושיזכה לבהינת "יִלְכּוּ מַחִיל אֶל חֵיל" (תהלים פד ח) - שזו השמחה הגדולה בחיי האדם.

מדוע משה רבינו לא רצה להפטר מן העולם? הרי הוא מיד היה עולה אצל כסא כבודו יתברך? למה הוא רצה להשאר פה? מכיון שהוא רצה לשמש את הקב"ה עוד ועוד בכחירה וברצון שזו עיקר הוויתנו בעולם הזה, לעשות נחת רוח ליוצרנו. אך בעולם העליון הוא רק יקבל שכר ולא יוכל לפעול כמו בעולם הזה. אמנם גם בעולם העליון צדיקים לא נחים. הם משתדלים בעבור עם ישראל, מלמדים זכות, מנסים לפעול מה שאפשר בשביל יהודים שנמצאים עדין פה. כי התכלית הנעלה מכל והשמחה והאושר הגדול ביותר, זה מה שאפשר לפעול ולעשות.

מה ההבדל בין "יִלְכּוּ מַחִיל אֶל חֵיל" לבין "יִלְכּוּ מַדְחֵי אֵל דְּחִי"? אם נעשה את החשבון של "חֵיל" ואת החשבון של "דְּחִי", סכום האותיות וההפרש שביניהם יצא עשרים ושש. שם הוי-ה ברוך הוא. אם לא הולכים ועולים "מַחִיל אֶל חֵיל", נופלים 'מדחי אל דחי'. אך מי שעוב את הדרך של 'מדחי אל דחי', זוכה שהשכינה תשרה במעשיו.

המדרש אומר (מ"ר רות פרשה ה

שו"ת חברותא

'גנזי המלך' מציג שאלות מעשיות שיש להן מענה בדפים הנלמדים במסגרת 'הדף היומי', עם ביאור 'חברותא'. למותר לציין שאין לסמוך על הנאמר בו לפסיקת הלכה.

מקום בש"ס שנותר ללא פירוש

מערכת 'חברותא' מיוחד ל'גנזי המלך'

עירובין דף פ ע"ב

שאלה: כשהכנתי את דפי דף היומי לצורך מסירת שיעור, נתקשתי מאד בביאור שתי תיבות בדף פ' עמוד ב' ולא מצאתי על זה שום פירוש בדברי הראשונים, (ואף בפירוש 'חברותא' שאני רגיל לעיין בו לא מצאתי על זה הסבר), אי לכך אבקש את תואילו לפרש לי, מהו התירוץ של הלישנא אחרינא (בתחילת עמוד ב' לגירסא שבשס"ם שלנו) 'מצד שאני'?

הש"ס בסוגריים מרובעות), כתב שלפי הנראה רש"י ותוס' לא היה להם גירסא זו, ושום אחד ממפרשי הש"ס לא רשמו בזה כלל, ולבי אומר לי שהגרסא היה 'מב"ד שאני' והוא ראשי תיבות 'מבי דינא שאני', כלומר אם כופין אותו מבית דין שאני. עוד מוסיף 'הנודע ביהודה', שיותר נראה שצריך לומר 'רוצה שאני' והכוונה על פי מש"כ 'המגיד משנה' (בהלכות עירובין פ"ה ה"ח) שהבית דין כופין אותו עד שיאמר 'רוצה אני'.

הגהת מראה הפנים

במראה הפנים שעל הירושלמי (בפרקין ה"י) כתב שיש לגרוס 'מצד שאני' כלומר דשאני הא דשמואל שמכיון שהוא רגיל להשתתף ועכשיו אינו רוצה בכך, אם כן מיצר ודואג הוא על העירוב, וחיישינן שמא נעשה צדוקי ואינו מודה בעירוב, ובדין הוא שלא יכופו אותו בעל כרחו. אף בהגהות מהר"י בכרך כתב שיש לגרוס 'מצד שאני' ופירש באופן אחר, שהכוונה כדן מצד שהחזיקו בו רבים אסור לקלקלו.

מצד אחר

בשו"ת יהושע (ח"ב אות שכ"ז) מקיים את הגירסא כפי שמופיעה בשס"ם שלנו 'מצד שאני', ופירושה: בשלמא בדבר שהוא גוף המבוי והחצר כגון לחי או קורה כופין אותו לבנות, מה שאין כן בדבר שאינו בגוף

המבוי כי מצד אחר שאינו מניח עירוב, הרי הוא אוסר.

מלשון חזק

בשו"ת בית אפרים (ח"מ סימן מ') כתב לפרש, שאין חילוק בין לישנא קמא לבתרא בגוף התירוץ, אלא שאמרוהו בלשון אחר, דהיינו 'מצד שאני' והוא מלשון חזק ושמירה, כלשון שנאמר בדברי הימים (א' י"א-יז) 'וישב דוד במצד', כלומר הואיל שהם רוצים לעשות מצד שיהא שמור בתוכו, לכך כופין, וכדרך שאמרו בלישנא קמא.

מצוה דרבים

בספר 'מנחם משיב נפש', מביא מגליון ש"ס ווארשה, שכתב לקיים גירסת 'מצד', שהוא ראשי תיבות מצוה דרבים שאני.

סימן למאמרי רחב"א

בספר 'מגד ארץ' על 'הפרי מגדים' בהקדמה כתב: שהוא סימן למאמרי ר' חייא בר אשי במסכת עירובין, ל'א' מ'צ'ד' ש'א'נ'י. ל' הך דהכא 'לחי אשירה', א' 'ארכו כרחבו' (יב:), מ' 'מערבין בבשר חי' (ל:), צ' 'חציצין ומחיצין הלכה למשה מסיני' (ד:), ד' 'דעתו מיושבת' (סה:), ש' 'חצר שנפרצה' וכו' 'אסורין לאותו שבת' וכו' (צה: בהגהת הב"ח), א' 'אחד עני ואחד עשיר' (נא:), נ' 'נכנס טמא' או בע"מ (קה:), י' 'נטילת ידים למים אחרונים' (יז:), וכתב שם שהציע זאת לפני הגה"ק 'בעל אבני נזר' וקלסיה. ■

מעשי גדולים

שמירת העינים

למה ניתח הגרמי"ל לפקוביץ את עיניו?

החל לבוא אז לאמו מידי יום. לבסוף עבר הרב נתוח על עיניו. והורה שלאחר הנתוח נגרם לו נזק שכן ראייתו השתפרה ושוב לא יכול היה ללכת ברחוב... - ולמה בכל זאת עשיתי את הנתוח? - שאל "מפני שנוצרו מצבים שאנשים נפגעו ממני... היו עוברים על פני ואומרים לי שלום ואני כלל לא ראיתי אותם"...

בכטחה ללא חשש של נזקי ראייה ועל כן

הגאון ר' מיכ"ל יהודה לפקוביץ היה נוהג לבקר את אמו אחת לשבוע. לאחר תקופה החל להופיע מידי יום. הופתעה האם ושאלה לפרש הדבר? ענה הרב ששמירת העינים מונעת ממנו לבקרה בתדירות גבוהה יותר. - "ומה, אם כן, קרה שהרב מופיע עתה מידי יום ביומו"? התברר שהרב סבל מ'קטרקט' בעיניו ומאחר ולא ראה טוב, יכל ללכת ברחוב

חידודין

"את דבתם רעה"

מדוע נקרא לשון הרע גם בשם 'דיבה'?

נקרא 'זוב'. בלשון הקדש האותיות 'ד' ו' ז' מתחלפות ומ'זוב' נהיה 'דוב' ומ'דוב' ל'דיבה' המרחק קצר... ■

ולמה הרב נקרא בשם זה? כי הרב מדבר אל עצמו ומשמיע דברים לאוזניו, תוך כדי כך הוא מזיל ריד מפיו וזה

כתוב בספר 'נשמת כל חי' שאחת מתכונות הרב היא שהוא נוהג ללכת ולדבר אל עצמו. ולכן מי שמדבר יותר מדי, זה נקרא דיבה...

תפילה

'מַצְרִים גְּאֵלְתָּנוּ'

קיימות שתי יציאות מצרים: היציאה מאדמת מצרים והיציאה מהמצריות

- 'יציאת מצרים' ויציאה זו היתה על הים בים סוף, שם נתקיים בהם: 'בְּהוֹצִיאָהְ אֶת הָעָם מֵמִצְרַיִם'.

מקום עדין הוא יושב בתוך רוסיה: בתוך תרבותה והשקפותיה. בט"ו בניסן יצאו בני ישראל מ'ארץ

מובא בספר דברי אגדה ממרן הגר"ש אלישיב: הנה יש לנו ב' יציאות מצרים: 'בְּהוֹצִיאָהְ אֶת הָעָם מֵמִצְרַיִם' (שמות ג יב) והשני: 'לְהוֹצִיא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם' (שמות ו יג). לשם מה בא השינוי?

וכנגד אותן שתי היציאות, נמסרו לנו שני ימים מקראי קדש: 'ובַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא קֹדֶשׁ' (שמות יב טז). 'ובַּיּוֹם הַשְּׂבִיעִי מִקְרָא קֹדֶשׁ' (שם). כי אף שיצאו מ'ארץ מצרים' 'בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן', אבל חסרה היתה עדין היציאה השנייה - לצאת ממצרים עצמה, מתוך השפעת העם המצרי, שזה יצאו: 'בַּיּוֹם הַשְּׂבִיעִי' בשעה שנקרע הים. שאז: - 'וַיִּירָאוּ הָעָם אֶת ד' וַיֹּאמְרוּ בְּדַבְרֵי עֲבָדָיו' (שמות יד לא). וכן שנו רבותינו (ירושלמי ברכות פ"א ה"ו, הובא ב'טור' או"ח סי' סו) שצריך להזכיר ב'אֵמֶת וַיִּצִיבוּ' - 'עַם סוּף' ו'מַכַּת בְּכוֹרוֹת' ('כָּל בְּכוֹרֵיהֶם הָרַגְתָּ'), כי שני אלה הביאו לשתי היציאות - 'ובַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא קֹדֶשׁ', היא 'יציאת מצרים' 'ובַּיּוֹם הַשְּׂבִיעִי מִקְרָא קֹדֶשׁ', 'קריעת ים סוף', שעל ידה 'וַיֹּאמְרוּ בְּדַבְרֵי עֲבָדָיו'.

מצרים', הם עזבו את הטריטוריה של אדמת חם. אבל מקרב העם המצרי, עדין לא יצאו. יכולים הם אף להגיע לארץ ישראל, אבל מתוך מצרים עדין לא יצאו, עדין חסרה היתה לבני ישראל עוד יציאה

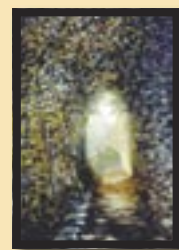
אמנם שם 'מצרים' מוסב לא רק על הארץ ההיא, כי אם גם על העם היושב בה וכן מה שאומר הכתוב: 'וְהָנָה מִצְרַיִם נִסַּע אֲחֵרֵיהֶם' (שמות יד ט). 'כִּי אֲשֶׁר רָאִיתֶם אֶת מִצְרַיִם הַיּוֹם' (שמות יד יג).

'לְהוֹצִיא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם', הכונה מהאדמה השייכת למצרים. וחלוק גדול יש ביניהם, כי כשאדם יושב באיזו ארץ במשך ימים ושנים, קולט הוא לתוכו את אוירה, את תרבותה, את מעשיה ומנהגיה וזו אף אם יעזוב את הארץ יקח עמו את הכל, מה שהורגל כל ימיו, הוא עוד מונח תחת השפעת הארץ ההיא. יכול אדם לעזוב את רוסיה ופולניה ומכל

לבי במזרח

"וַיִּתְּנֵהוּ אֶל בֵּית הַסֵּהַר"

מעשה ברבי שלמן מוצפי זצ"ל שהושלך לכלא על הפרת העוצר

אותו עם חלק ניכר מהעצורים ואמרו לו: 'איננו רוצים כך כאן פעם נוספת'.

כששב אל ביתו אמר לרבנית ה מ ו ד א ג ת : 'השמעת, לא על חנם עצרוני היום מהשמים במחנה שנלר'. ■

זו הזדמנות פז לעשות משהו". מיד ארגן את כולם בפנה והוא שימש כשליח צבור ובמשך שלש שעות, נשא בפניהם דברי כבושין והחל באמירת סליחות, תקן חצות ותפלות לשלום עם ישראל. הקצינים הבריטים תמהו על המחזה המוזר של קהל יושבי המחנה המתפלל יחד בשאגה ובוכה אל אביו שבשמים. מיד כשסיים את התפלה מהרו לשחרר

בימי המאורעות, תחת שלטון הבריטים, כשהישוב חי תחת טרור מתמיד ובין עוצר אחד למשנהו, יצא רבי שלמן מוצפי בלויית תלמידו מביתו לבית הכנסת מבלי שיבחין כי הוטל עוצר בעיר לפתע הגיחה לעברם מכונית משמר בריטית. הבריטים עצרו אותם ולאחר חקירה הובילו אל מחנה שנלר. פה מצא רבי שלמן למעלה משלש מאות יהודים כלואים במכלאה אחת ויושבים באפס מעשה. "היתכן", זעק, "כיצד הנכם יושבים ולא עושים מאומה,

פרשת וישב

"חיה רעה אכלתהו"

יעקב הבין בסופו של דבר שהכתונת שנתן רק ליוסף,

היא "חיה רעה אכלתהו"

לכו' (ברכות נה:): לכן שנינו אותו על הדמיונות שלו ביום.

"ויקנאו בו אחיו" (בראשית לו יא)

בפסוק ח' כתוב: "וינספו עוד שני אתו על חלמתיו ועל דבריו" ואילו עתה במקום שתגבר השנאה על ידם, הם רק מקנאים בו, מדוע?

מסביר ה'חתם סופר': יוסף הלשין על בני השפחות, כיון שסבר שהן נשארו שפחות והבנים אכלו איבר מן החי. ואם הוא סובר שבלהה היא שפחה, איך הוא יכול לחלום שהיא ירח? ומכאן שהחלום אינו בא מהרהורי לבו, אלא ד' הביא חלום זה אל יוסף.

לכן לא שייך לשנוא אותו, אלא רק לקנא בו.

אומרת הגמרא (ברכות נה:): 'אפי' אפשי לחלום בלא דברים בטלים.' מה הם הדברים הבטלים שיש בחלומי של יוסף?

הזוהר הקדוש מתרץ: אין חלום ללא דברים בטלים אצל אנשים רגילים, אבל צדיק גמור חולם ללא דברים בטלים (פרשת מקץ).

אבל בחלומי של יוסף הצדיק למעשה דוקא יש דברים בטלים כגון: הירח.

התשובה היא שיעקב אבינו סבר שיוסף הוא צדיק גמור והבין מיד שיוסף רשע. לכן אמר להם אביהם אל תשימו לב הרי אמו מתה...

כאילו חלק זה בחלומי הוא דבר בטל ורש"י אומר שהסבה שיעקב אמר להם זאת, כי התכוון להוציא מלב בניו את קנאתם ביוסף. כך מסביר ה'תורי זהב'.

אומר אונקלוס: 'ויאמרו ליה אחיהי המלכו את מדמי לממלך עלנא...' אומרת הגמרא (ברכות): שרוב החלומות באים מהרהורי לבו של אדם 'אמר ר' שמואל בר נחמני א"ר יונתן: אין מראין לו לאדם אלא מהרהורי

והבכורה עברה אלי. ואם אני אחטא ח"ו - עלול אני להפסיד את הבכורה! יוסף עמד בנסיון כי למד מראובן. כי ראובן נהיה לבכור ע"י רחל ששתקה ומסרה את הסימנים ללאה!

וזהו שכתוב במדרש: עתידים אתם לומר "חיה רעה אכלתהו" ומה תמך בי בכל הענין הזה? שתיקתה של אמי, שע"י זה ראובן נעשה בכור. ואח"כ כשהפסיד ראובן את הבכורה, קבלתיה אני וע"י זה הצלחתי לעמוד בנסיון. זאת מסביר 'חננכת התורה'.

הרה"ג שלמה לוינשטיין
מיוחד ל'גנזי המלך'

"וישב יעקב בארץ מגורי אביו..." (בראשית לו א) 'ביקש יעקב לישב בשלוה קפץ עליו רוגזו של יוסף' (רש"י שם).

מה העוולה בכך שרצה לשבת בשלוה?

אומר ה'תורי זהב': הגזירה של ארבע מאות שנות גלות החלה עם לידת יצחק אבינו, יצחק אבינו לא ישב מעודו באופן קבוע במקום אחד. כתוב 'וישב יצחק בגרר' (כו ו), הכונה שתמיד היה גר. יעקב אבינו רצה לשבת בשקט ובשלוה כדי לקטוע את הגירות. אך אם יעקב ישב בשלוה - יצטרכו נכדיו להשלים את מנין ארבע מאות שנות הגזירה. לכן 'קפץ עליו רוגזו של יוסף' כדי שיעקב ימשיך לגור במתכונת של גר וגם יוסף ירד למצרים כיון שכבר התחיל השעבוד.

יעקב רצה לשבת 'בארץ מגורי אביו', במקום בו היה חי אביו כגר וזה בלתי אפשרי...

"והנה אֲנַחְנוּ מְאַלְמִים אֲלֵמִים..." (בראשית לו ז) 'והנה קמה אלמתי וגם נצבה והנה תסבינה אלמתיכם ותשתחווין לאלמתי' (בראשית לו ז).

אומר המדרש (בראשית רבה פרשה פד): 'אמר רבי אליעזר: "עתידים אתם להעלות דברים לפני אבא לומר: "חיה רעה אכלתהו" (בר' לו כ). ומי נתן לו, ליוסף, את הכח לעמוד בזה? השתיקה של אמו רחל.'

ובמה דברים אמורים? כשהאחים אמרו ליעקב אביהם: "חיה רעה אכלתהו" אומר רש"י: 'צנצנה בו רוח הקדש' שכן 'חיה רעה' - היא אשת פוטיפר. אלא שיוסף הצדיק עמד בנסיון. כיצד עלה בידו? אמר יוסף: ראובן שהיה הבכור הפסיד הבכורה

אומר המדרש (בראשית רבה פרשה פד): 'אמר רבי אליעזר: "עתידים אתם להעלות דברים לפני אבא לומר: "חיה רעה אכלתהו" (בר' לו כ). ומי נתן לו, ליוסף, את הכח לעמוד בזה? השתיקה של אמו רחל.'

אומר המדרש (בראשית רבה פרשה פד): 'אמר רבי אליעזר: "עתידים אתם להעלות דברים לפני אבא לומר: "חיה רעה אכלתהו" (בר' לו כ). ומי נתן לו, ליוסף, את הכח לעמוד בזה? השתיקה של אמו רחל.'

אומר המדרש (בראשית רבה פרשה פד): 'אמר רבי אליעזר: "עתידים אתם להעלות דברים לפני אבא לומר: "חיה רעה אכלתהו" (בר' לו כ). ומי נתן לו, ליוסף, את הכח לעמוד בזה? השתיקה של אמו רחל.'

אומר המדרש (בראשית רבה פרשה פד): 'אמר רבי אליעזר: "עתידים אתם להעלות דברים לפני אבא לומר: "חיה רעה אכלתהו" (בר' לו כ). ומי נתן לו, ליוסף, את הכח לעמוד בזה? השתיקה של אמו רחל.'

אומר המדרש (בראשית רבה פרשה פד): 'אמר רבי אליעזר: "עתידים אתם להעלות דברים לפני אבא לומר: "חיה רעה אכלתהו" (בר' לו כ). ומי נתן לו, ליוסף, את הכח לעמוד בזה? השתיקה של אמו רחל.'

אינו של - פטור. הכלבים של האחים, היו שייכים ליעקב אביהם.

האחים עשו חרם שאף אחד לא יספר לאביהם ואף שיתפו את הקב"ה בחרם זה.

אם היו עושים שלא כדיון, אזי החרם מבטל! והמכירה, אנו יודעים שלא היתה תקינה ולמה אם כן ד' הצטרף אליהם! כי לאחר שנעשה המעשה, ד' לא "מתערב" ודאי לא הוא יהיה זה שילשין ליעקב מה התרחש.

כשעכן מעל בחרם וניגפו לפני העי, אומר ד' ליהושע שמעלו בחרם (חטא ישראל). שואל יהושע: "מי חטא?" (מעל).

עונה לו ד': 'וכי דילטור (=מלשין) אני? לך הטל גורלות' תטיל גורל ותבדוק.

כל זה בתנאי שיעקב אינו בעסק. אבל אם האחים היו משסים את הכלבים ביוסף, הרי יעקב היה חייב לעשות תשובה. ובוראי שד' היה מגלה לו זאת דרך החלומות. כי הוא חייב היה לעשות תשובה ואין כאן ענין של דילטוריה.

אמרו האחים: 'בואו ונשסה בו את הכלבים'.

כתוב בפסוק י"ח: 'ויקראו אתו ובטרום יקרב אליהם ויתנפלו אתו להמיתו' (=בואו ונשסה בו את הכלבים) 'ויאמרו איש אל אחיו... בעל החלמות הלזה בא' (=יבוא שר החלומות ויספר זאת לאבא יעקב, כי הכלבים שלו והוא יהיה חייב לדעת מזה ואיך נראה אז? 'ועתה לכו ונהרגהו...')

מה הדין? כאשר ראובן שיסה את הכלב של שמעון בלוי. מי משלם הנזק? הגמרא (בבא קמא כ"ד): מחייבת את בעל הכלב לשלם. ראובן, שהכלב

אמר רבי אליעזר: "עתידים אתם להעלות דברים לפני אבא לומר: "חיה רעה אכלתהו" (בר' לו כ). ומי נתן לו, ליוסף, את הכח לעמוד בזה? השתיקה של אמו רחל.'

(=לא נשסה בו את הכלבים, אלא אנו נלך ונהרוג אותו) (בראשית לו יח - כ). ובמדרש כתוב אמר רבי לוי זה עתיד להשיאם לבעלים. לאיזה בעלים? לבעלים של הכלבים. בעל החלומות יספר לבעלים כלומר ליעקב. כך מסביר ה'חתם סופר'.

"ויכירה ויאמר כתנת בני חיה רעה אכלתהו..." (בראשית לו לג)

אומר ה'לוח ארז': יעקב אבינו עמד על טעותו בכך שהעדיף את אחד הבנים ואמר שהכתונת היא "חיה רעה". בכך שנתתי לו בגד יותר מאחרים - זו החיה הרעה והיא אכלתו.

ואומרת הגמרא (שבת י:): 'שילעולם אל ישנה אדם בנו בין הבנים, שבשביל משקל שני סלעים מילת שנתן יעקב ליוסף, יותר משאר בניו נתקנאו בו אחיו ונתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים'.

"וישאל את אנשי מקמה... איה הקדשה הוא בעינים על הדרך ויאמרו לא היתה בזה קדשה" (בראשית לח כא)

מובא ב'ליקוטי בתר ליקוטי': קדשה, הכונה לבעלי עבירה. וכיצד נוצרים בעל העבירה? מעינים על הדרך! כשלא שומרים על העינים - נוצרים נזקים...

הגאון ר' שמואל אהרן יודלביץ היה חתנו של הצדיק רבי אריה לוי. הנער היה יתום והיה סמוך על שלחנו מידי יום, יחד עם בני משפחתו של הרב.

כשגדל, בקש רבי אריה לוי לשרכו לבתו. כשהציע לו את השרוך, אמר לו ר' שמואל אהרן שצריך הוא לראותה, שכן אסור לאדם לקדש אשה עד שיראנה בעיניו. למרות שאכל שנים רבות ביחד עם בני משפחתו של הרב שמר ר' שמואל אהרן על עיניו...

"... ואיך אעשה הרעה הגדלה הזאת וחסאתי לא-לקים" (בראשית לו ט)

ה'שער בת רבים' אומר: שיש כאן שלש סבות מדוע לא לעשות את החטא:

מצד החוטא ("ואיך אעשה"); מצד החטא ("הרעה הגדלה הזאת") ומצד הבורא ("וחסאתי לא-לקים").

"ויאמר האיש נסעו מזה כי שמעתי אמרים נלכה דתינה..." (בראשית לו יז)

אומר המדרש רבה, שהכונה ב'נסעו מזה', שנסעו ממידותיו של הקב"ה. כמה דברים אמורים?

מסביר 'חננכת התורה': כתוב בגמרא שהאחים דנו את יוסף, כיון שראו ברוח הקדש שיצא ממנו ירבעם בן נבט. הם דנו אותו על שם סופו, למרות שהוא כרגע צדיק! ואילו ד' דן "באשר הוא שם" (בראשית כא יז) כפי שדן את ישמעאל, כלומר הם 'נסעו ממידותיו של הקב"ה'.

"ועתה לכו ונהרגהו ונשליכהו באחד הברות ואמרנו חיה רעה אכלתהו..." (בראשית לו כ)

במדרש כתוב: (בראשית רבה פד יד) שהאחים אמרו 'בואו ונשסה בו את הכלבים' כלומר שהאחים רצו לשטות ביוסף את הכלבים. בהמשך אומר המדרש, 'אמר רבי לוי: "זה עתיד להשיאם לבעלים".'

הרמב"ן שואל: מדוע לא כתוב במדרש אם שלחו בו את הכלבים, או לא?!

מה הדין? כאשר ראובן שיסה את הכלב של שמעון בלוי. מי משלם הנזק? הגמרא (בבא קמא כ"ד): מחייבת את בעל הכלב לשלם. ראובן, שהכלב

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

"כי אם זכרתני.. והזכרתני"

>>> המשך מעמ' 1

כתוב בפרשת השבוע הבא, פרשת מקץ: "ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם והנה עמד על ה'אר" (בר' מא א). המדרש אומר: "קץ שם לחשף" (איוב כח ג). זמן נתן ליוסף כמה שנים יעשה באפילה בתוך הבור בבית האסורים, כיון שהגיע הקץ חלם פרעה חלום. החלום בא כיון שצריך להוציא את יוסף מבית האסורים. לא שיוסף סיים את התקופה ובדיוק חלם חלום, אלא כל עיקרו של החלום בא בשביל לשחרר את יוסף מבית האסורים.

ישעיה הנביא אומר: "אני ד' א-לקיך מלמדך להועיל מדריךך בדרך תלך" (ישעיה מח יז), בכל דרכיו של האדם מדריכים אותו מן השמים. השאלה אם הוא מבין מהי הדרך. 'בא ליטמא פותחין לו בא ליטהר מסייעים אותו' (שבת קד). יש הדרכה, אבל צריך להבין איך זה עובד. יוסף בטח בהקב"ה בבטחון גמור ולא שעה להפצרותיה של זליכה, אשת פוטיפר, שניסתה לפתות אותו במשך שנה שלמה. בחור צעיר יפה תואר והוא עומד בנסיון הזה. היא מאיימת עליו גם בהריגה וכשהיא מנסה להפעיל עליו כח הוא עוזב את בגדו בידה וגם זה עם התחשבות גדולה כיון שהיא שרה הבגד מידיה ואפילו שהוא יודע שהוא משאיר אצלה ראייה כנגדו. הוא לא נכנע לה ועוזב אותה אפילו שהוא יודע שילך לכלא. הוא בוטח בה'.

הקב"ה עוזר לו. כיצד? הוא מכניס אותו לכלא. הצדיק הגדול הזה, אחרי שהוא נמלט מן העבירה מכניסים אותו למשך 10 שנים לכלא. ויוסף יושב 10 שנים בלי נדוד קל ופקפקו על דרכי ה' יתברך. והוא נהיה אדון על עצמו ומלך אמיתי המולך בכל גופו ונשמתו.

אך הוא עושה טעות קטנטונת. מתי? בדיוק כשהוא צריך לצאת מן הכלא הוא אומר לשר המשקים: "כי אם זכרתני" ועוד מלה אחת - "והזכרתני". למי? "אל פרעה". כשתחזור לתפקידך, תזכור אותי ותזכירני. שתי המילים האלה עלו לו בשנתים נוספות בכלא. כשסיימם, הקב"ה הביא לפרעה חלום, שר המשקים נזכר, מריצים אותו מן הבור, מחליפים בגדיו ומכניסים אותו לפני המלך. הוא לא מתיימר, הוא לא מתפלסף, הוא מבין שההצלה שלו מהכלא תלויה עכשיו, באם הוא יהיה מסוגל לפתור את החלום של פרעה אך מה הוא אומר לו? "בלעדי א-לקים יענה את שלום פרעה"

(בראשית מא טז) קודם כל, עלי להרגיש שזו לא חכמתי ואיני פותר חלומות. "א-לקים יענה את שלום פרעה". מענה זה, הינו בזיון גדול למלך וסכנה רבה ליוסף שיחזירוהו לכלא. כי אם אומרים עליך שאתה פותר חלומות ואתה בא ואומר זה לא אני? שוב בחזרה למקומך בכלא ואל תצא משם! אבל לא! יוסף לא נוטל את הכבוד לעצמו ותולוהו בה' יתברך ופרעה מבין שיש כאן אדם מיוחד, "איש נבון וחקם" (בר' מא לג). הוא רואה את הישרות, את האמיתיות, הוא מבין באיזה מצב נמצא האיש והוא לא מתיימר לומר מה שהוא לא.

אעפ"כ קורא לו פרעה: "צפנת פנכה" (בראשית מא מה), שכל הדברים הגנוזים והנסתרים גלויים לפניו. יוסף הצדיק שולט בעצמו ולא משתנה. יוסף שנמכר לעבד מושל בסוף על מצרים והעולם כולו, אבל נשאר אותו יוסף הצדיק. החנוך שקבל בבית אביו לנאמנות, לישרות, לאמיתיות, לבטחון בה', לא סר ממנו לאורך כל הדרך.

מה יש לנו ללמוד מזה? אדם תמיד שמח כשהוא מצליח, אבל הוא מצטער כשעניניו מתעכבים. אילו השכיל לדעת היה מבין שזהו גופא של הסיעתא דשמאי, שפעמים עניניו לא מצליחים. שהרי מן השמים יודעים מה טוב לאדם ומה לא ולכן לא נותנים לו להצליח במה שהוא חושב שהוא ראוי להצליח. זוהי השמירה עליו. אך הוא מתרעם, בשעה שהקב"ה דוקא דואג לו ומשמרו מהנזק. ולהפך, אם ימשיך בדרך שבחר ו"יצליח" אפשר שבסוף יפסיד בגדול.

פרעה אומר ליוסף: "אתה תהיה על ביתי ועל פיך ישק כל צמי רק הפסא אגבל ממשך" (בראשית מא מ). סוף דבר - יוסף שולט בכל מצרים, כיון ששלט בעצמו. האם הוא הפסיד? 12 שנים תמימות לאחר שהוא ניצל מהעבירה, הוא ישב בכלא, אבל לא היה לו שום הרהור ושום טרוניה כנגד ה'. כי מי שמאמין ובוטח בה' לא צריך לדאוג.

יוסף הצדיק מנצח את היצר הרע

היצה"ר כשרואה אחד שמתקשט ומסתכל בראי אומר זה שלי ומכין לו איזו תכנית. הטרוד ביצרו משמיע את הטענות שלו כמה קשה לו ושהיצר אשם, אומר לו הקב"ה: "אתה היית טרוד ביצרך"? "מי לך, יותר מיוסף הצדיק", יפה תואר כאדם הראשון יציר כפיו של הקב"ה, בן 17 נמכר למצרים לביתו של פוטיפר, אשתו יפת

תואר והיא חומדת אותו ומנסה לפתותו בקר וערב. מחליפה בגדים, מחליפה בשמים והוא בשלו "את הא-לקים אני ירא" (בראשית מב יח). שום דבר לא מזויו מיראתו! שנה שלמה של נסיונות השכם והערב ולא הולך לה. היא נעשית חיוורת, רזה, כל השרות צוחקות עליה ואומרות לה: "תראי איך את נראית". והיא משיבה להם: "אם הייתן יודעות מה יש לי בבית לא הייתן לועגות לי", אבל הן ממשיכות לצחוק. מה עשתה? הזמינה אותן לבוסתן, הושיבה אותן על כסאות, חילקה להן רימונים, נתנה להם סכינים והכניסה את יוסף והן הביטו ביופיו והיו מחתכות את ידיהן מבלי משים לב ודמן זב מבלי להרגיש. אמרה להן: "אתן מבינות למה אני נראית כך? אתן רק פעם אחת ראיתן אותו ואני בכל יום". והו כחו הגדול של יוסף הצדיק.

אבל האדם צריך להזהר מאד שלא יחשוב עצמו כיוסף הצדיק. לכן נאמר: 'אל תאמין בעצמך עד יום מותך' (ברכות כט). 'אין אפוטרופוס לעריות' (כתובות יג:). ולכן ריחקה התורה אותנו "לא תקרבו לגלות ערוה" (ויקרא יח ו). להתרחק. אין יותר שמירה מהריחוק, קירבה - היא תחילת התקלה. ויצר הרע יודע איך לגלגל את הדברים מכאן.

חשבונות שמים

כתוב על אחי יוסף "וישנאו אתו" (בר' לז ד), למה? כי הם הבינו שהם הולכים להפסיד את העולם הבא שלהם כיון שיעקב אביהם קירב מאד את יוסף כי בר חכים הוא לו - בן זקונים. הוא למד איתו את התורה. והם היו רועים בצאן ופחדם היה, כשם שישמעאל נדחה מפני יצחק ועשו נדחה מפני יעקב, שגם הם ידחו מפניו של יוסף. כשהוא היה מביא "את דבתם רעה אל אביהם" (בר' לז ב) הם הבינו שהוא רוצה לרחותם מעל אביהם. והשנאה הזאת הכתה שרשים. כשהולכים לאבד את העוה"ב, לפחות ע"פ הבנתם, זה איום נורא. והם דנו אותו כדן רודף - כמי שמוסר אותם ומלשין לאביהם ורוצה לרחות אותם מהעוה"ב. אך יוסף היה הצדיק מכל שנים עשר אחיו, היחיד שנקרא הצדיק, אם כן מדוע נזרק לכלא? לקב"ה יש חשבון!.

כשהם מכרו אותו, חשבו שהם מרעים לו, אך הקב"ה גלגל ושלח אותו בסוף לא רק להיות מלך על מצרים אלא גם כדי לפרנס את העולם כולו, גם את אחיו וגם את אביו. ■ לקב"ה חשבון. יש

יעמדו על הברכה

השותפים : לאונה סונינו בן ג'וליה - אלדו אמתי בן אונ'ניו - אדרודו ספרדיה בן אמליה לחיים טובים Leone Sonnino ben Giulia Aldo Amati ben Eugenio Eduardo Safdie ben Emilia	יוסף קלוסקי בן אברהם ואשתו דניאלה בת גיוליה לזכות בן זכר Yosef Calosky ben Avraham and his wife Daniela bat Giulia	בריאות למעין שירה וטליה בנות מיכל
להצלחת המספרה של אליהן	רפואה שלמה לאניה חיה בת ננה	להנצל מצרה מיכאל בן שרה Michael ben Sara
להצלחת ג'ניס בת אסתר ויצמן בן מלכה	פרנסה טובה לשיפירן יהושע וגולדה	לחזור בתשובה טובה וברכה דוד בן ויאולה David ben Viola
רפואה שלמה לגבריאל בנימין	רפואה שלמה לירון בן רונית קניאס	רפואה שלמה והריון קל לאושרת בת דליה
פרנסה טובה ובריאות לדוד חיים בן מרים ורוד רוזה בת אלין רוזה אלין בת חנה	רפואה שלמה לבן בן מיכאל לכרר בן עליז	זווג הגון ליטל בת רונית
לעלוי נשמת שלום בן דוד ונעמי	פרנסה טובה למנצר יפה	זווג הגון לשבתי בן ג'לטה (תכלת) Shabbatai ben Celeste
לעלוי נשמת רחמים בן מול	רפואה שלמה לאריאלה בת סיגל	זווג הגון לסיגל בת ג'ניס
חזרה בתשובה לאופיר בן רונית	חזרה בתשובה לאברהם גיל בן רחל לינה דוד בן רחל לינה	חזרה בתשובה לאורון בת בתשבע מיכל בת עליזה

חוויה רוחנית שאין כדוגמתה!!

צעירים ובני נוער, באו לחוות חויה רוחנית מדהימה ומיוחדת, ארגון "אחינו" מזמין צעירים ובני נוער להתארח בשבת בישיבה בירושלים. באו לטעום מקדושת השבת ולהתענג בתחושה רוחנית מיוחדת שאין כדוגמתה

התקשרו לחיים 052-7622504
או ביפר 03-6109325

פרנסה ברוח
לחברה גדולה בהתפתחות:
מורים/ת מנהלי ביס
מפוטרי חינוך
אנשי קשר/ניהול מהריכוזים הדתיים
עקרות בית פעילות
בעלי מקצועות חופשיים
לא למכירות / אפשרות מהכית כפריסה ארצית
טל: 050-8760755

ס'ת פיליז מ'ז'ז'ז "שופר קודש"
למכירה ספרי תורה אישכנזים וספרדים כשרים ומהודרים במחירים מפתיעים
כל הגדלים, מוכנים, ולפי המנהג
עורות (קלפים) שלילים בלבד
המחודרים ביותר
נכתבו ע"י סופרים מוסמכים וראוי שמים
2 הגהות ע"י מגיהים מוסמכים ו-2 הגהות מחשב
חידוש עולמי: אחריות ללא הגבלת זמן!!!
לרבנים וגבאי בתי כנסת יעוץ שמאות ובדיקה ללא תשלום
מחלקה לתיקון ושיפוץ ספרים ישנים באחריות
בהמלצת ובהשגחת הרה"צ הגאון הריב יוסף פלכני שליט"א
מוציא וראש ישיבת וראש כולל "עטרת מרדכי"
ומחבר שו"ת "חמדת יוסף" יהיה ועוד.
ההמלצה תישלח לכל מי שיחפוץ
טל. 057-3170313

יום תפילה ותיקון מיוחד
לחסדי בפרי בטן - זרע של קיימא
הח' לחינוך חסידים והחסידים של בני הישיבה
בתוכה יש מופת לנורי פקודת עשרים ופקודת עשרים ורשעים
כל המצוי שם יזכרו שם ויום זה יזכרו יום תיקון ותיקון ותיקון ותיקון
אשר יזכרו יום תיקון ותיקון ותיקון ותיקון ותיקון ותיקון ותיקון ותיקון
היום רבי נתן בוקובזה שליט"א
ובן יקבל קניין מוסר טהור ל"ב מן חז"א וכל
אשר נשאלו נדבוק בדיקת אבנים למופקד בארץ של קיימא וכל מי שחפץ
למשיכת שפוט ולפרישם נוספים
ארגון החסידים "יום אחיד עמוך"
טל. 03-61-95-345
רח' ירושלים 40 בני ברק 51442
התיקון ייעוץ ביום שני "אשר חזקת הלבבות" תשי"ו
על גיטת של מן חז"א ותיקון ותיקון ותיקון ותיקון ותיקון ותיקון ותיקון

מתחברים... עם הרב אמנון יצחק שליט"א
ביום ראשון 25/12/05
השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:30
היכל התרבות העירוני
לילוד
דמי כניסה 5 ש"ח לכיסוי
הוצאות המארגנים
ביום רביעי 4/01/06
השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:30
אודטורים גבורי סיני עכו
כניסה חינם

שמן זית למאור

ללא ריח
וללא עשן

100%
שמן זית מזוכך

שמן זית למאור זה מופק
מזיתים שנמסקו בכרמי
הזיתים בסביליה ספרד.
השמן מעולה להדלקת נרות
שבת ונרות חנוכה

בהשגחת הברוך
ירושלם
יצרה המוצר

תטעם, תבין.

כל השמנים כשרים למהדרין מן המהדרין